

Kıbrıs'ta Müzakerelerin Çöküşü

MEHMET UĞUR EKİNCİ

- Kıbrıs'ta müzakereler neden sonuçsuz kaldı?
- Federal çözümün barındırdığı zorluklar nelerdir?
- Kıbrıs'ta müzakerelerin geleceği açısından ne beklenebilir?

GİRİŞ

Kıbrıs'ta iki bölge ve iki toplumlu federal çözüm için “son şans” olarak nitelendirilen müzakereler 28 Haziran-7 Temmuz tarihleri arasında İsviçre'nin Crans-Montana kasabasında düzenlenen uluslararası konferansta çıkmaza girdi. Müzakere süreci geçtiğimiz birkaç yıl içerisinde iki tarafın doğrudan görüşmeleri ve uluslararası çevrelerin desteğiyle ileri bir noktaya taşınmıştı. Sürecin çökmesi görünürde Rum tarafının “sıfır garanti, sıfır asker” prensibinde diretmesinden kaynaklandı. Bununla beraber iki tarafın çözümünden ne anladığı başından beri farklı olduğundan sürecin bir noktada tıkanması beklenmedik bir durum değildir. Muhataplar arasındaki mevcut görüş ve anlayış farkları devam ettiği müddetçe müzakereler yeniden başlasa dahi federal bir yapı üzerinde uzlaşılması neredeyse imkansızdır. Bu sebeple Kıbrıs'ın geleceğinde öncelikle uluslararası dinamikler belirleyici olacaktır.

MÜZAKERE SÜRECİNİN ANA HATLARI

Kıbrıs'ta iki toplum liderliği arasında 1968 yılından beri sayısız müzakereler yürütüldü. Dönemin Birleşmiş Milletler (BM) genel sekreterinin inisiyatifiyle 2004 yılında referanduma götürülen Annan Planı'nı bir kenara bırakacak olursak iki taraf doğrudan görüşmeler yoluyla federal çözüm için en fazla mesafeyi son müzakere sürecinde katetti. Bu sürecin başlangıcı 2008 yılında dönemin iki liderinin vardıkları mutabakata dayanmaktadır.

Annan Planı'nın referandumda Rumlarca reddedilmesinden dört yıl sonra Mehmet Ali Talat ve Dimitris Hristofyas BM parametrelerine uygun olarak tek uluslararası egemenliği olan ve merkezi hükümetin yetkilerinin sınırlandırıldığı iki bölge bir federal yapının kurulması üzerinde anlaştılar. Bu anlaşma zemininde uzun kesintilerle de olsa yürütülen görüşmelerin ardından 11 Şubat 2014'te dönemin liderleri Derviş

MEHMET UĞUR EKİNCİ

Bilkent Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde lisans, Bilkent Üniversitesi Tarih Bölümü'nde yüksek lisansını tamamladı. Ohio State Üniversitesi ve Bilkent Üniversitesi'nde doktora dersleri aldıktan sonra doktorasını Londra Üniversitesi SOAS Siyaset ve Uluslararası Çalışmalar Bölümü'nde yaptı. Araştırma alanları arasında güncel Balkan politikaları, Avrupa siyaseti, iç siyaset-uluslararası siyaset bağlantıları, Osmanlı ve Cumhuriyet dönemleri dış politikası ve siyasi tarihi bulunmaktadır.

Eroğlu ve Nikos Anastasiadis müzakereleri yapılan-
dırmak ve ivmelendirmek üzere bir ortak açıklama
yayımladılar. Aynı yılın Ekim ayına kadar görüşmeler
en üst düzeyde devam ettirilerek “al-ver” aşamasına ge-
çildi. Bu aşamada Anastasiadis doğalgaz konusundaki
anlaşmazlıkları bahane ederek görüşmelerden çekildi.
Nisan 2015’te Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde
(KKTC) Mustafa Akıncı’nın cumhurbaşkanı seçilme-
sinin ardından yeniden başlayan müzakerelerde ya-
vaş ve kesintili de olsa önemli ilerlemeler kaydedildi.
İki tarafın bir metin üzerinde uzlaşması beklentisiyle
Kasım 2016 ile Temmuz 2017 arasında İsviçre’de üç
önemli toplantı düzenlendi. Fakat bu toplantılarda ta-
raflar anlaşamayınca süreç akamete uğradı.

Son müzakere sürecinin bu kadar ilerlemiş olma-
sının başlıca iki faktörden kaynaklandığı söylenebilir:
Birincisi Rum tarafında bir dönem ortaya çıkan eko-
nomik kaygılardır. Güney Kıbrıs Rum Yönetimi’nin
(GKRY) 2010 yılından itibaren yaşamaya başladığı
ekonomik zorluklar ve bu dönemde Ada etrafında tes-
pit edilen doğalgaz potansiyeli Rumlar arasında çözüm
taftarlığını daha önceye nazaran artırdı. İkinci fak-
tör ise liderlikle ilişkilidir. Annan Planı’nda evet oyu
kullanmış bir siyasetçi olan Anastasiadis 2013 yılında
GKRY’nin devlet başkanı seçilirken bunu iki yıl kadar
sonra ılımlı ve çözüm yanlısı bir siyasetçi olan Akın-
cı’nın KKTC cumhurbaşkanı seçilmesi takip etti. Böy-
lece daha önce zaten bir miktar ilerletilmiş olan müza-
kereler iki liderin gösterdiği irade ve esneklik sayesinde
daha ileri boyutlara taşındı. Birçok teknik konuda ta-
raflar anlaşmaya vardı. Karşılıklı harita teatisinde bu-
lunuldu. Hatta 1960’tan beri ilk kez garantörlerle bir-
likte düzenlenen konferanslarda en hassas ve netameli
konular olan garanti ve güvenlik dahi masaya yatırıldı.

Ne var ki iki liderin seleflerine kıyasla pozitif tu-
tumu ve uluslararası diplomatik çevrelerin sergilediği
bütün iyimserliğe rağmen çözümün çok zor olacağı
herkesçe bilinmekteydi. Zira iki tarafın uzlaşmaya-

cağı kilit konular mevcudiyetini korurken muhatapla-
rın bu meselelerdeki pozisyonlarını değiştirmeleri için
herhangi bir sebep de ortaya çıkmadı. Diğer konularda
ise 11 Şubat 2014 mutabakatında kabul edilen, “Her
şey üzerinde anlaşılmadan hiçbir şey üzerinde anlaşıl-
mış sayılmayacaktır” prensibinden ötürü ancak geçici
uzlaşılara varıldı. Daha önceki toplantılarda üzerinde
el sıkışılmış meseleler müzakerelerin ilerleyen zaman-
larında pazarlık için tekrar tekrar masaya getirildi.

Kıbrıs açıklarında tespit edilen doğalgazın bek-
lendiği kadar büyük miktarda olmaması Rum tarafın-
da doğalgazdan kaynaklanan motivasyonu zayıflatır-
ken GKRY ekonomisinin 2014’ten itibaren büyüme
yönünde seyretmesi Rumlar için çözümün aciliyetini
ortadan kaldırdı. Bu ortamda Rum yönetimi bir ta-
raftan çözüm müzakerelerinde masada kalmayı sürdür-
ürken diğer taraftan Yunanistan, İsrail ve Mısır gibi
ülkelerle doğalgaz iş birliğinin yollarını aradı. Rum
yönetiminin Türkiye ile diplomatik bakımdan sorunlu
ülkelerle yaklaşması federal çözümü karlı bir doğalgaz
anlaşmasına feda edebileceği anlamına geliyordu.
Öte yandan Türk tarafını ve Türkiye’yi tamamen kar-
şısına almaktan çekinen GKRY müzakereleri zamana
yayararak uzatma stratejisini sürdürdü.

Akıncı göreve geldikten sonra iki toplum arasın-
daki etkileşim ve iş birliğini güçlendirmek ve çözüm
müzakerelerine toplumsal desteği sağlamak amacıyla
güven artırıcı önlemleri gündemine aldı. Bir süre
Rum tarafının da istekli görünmesine rağmen bu gi-
rişimden de bir sonuç alınamadı. İki yılı aşkın süre
zarfında Maraş’ın yerleşime, Ercan Havalimanı’nın
uluslararası trafiğe açılması gibi büyük adımlar şöy-
le dursun, sembolik anlam taşıyan güven artırıcı ön-
lemlerde dahi kayda değer bir ilerleme yaşanmadı.
Mobil telefon ve elektrik şebekelerinin bütünleştiril-
mesi gibi teknik konuların çözümünü bile birer taviz
olarak gören Rum yönetimi bunların uygulanmasını
çözüm sonrasına bıraktı. Üstelik bu dönemde Rum

tarafında bazı güven zedeleyici durumlar da ortaya çıktı. Şubat ayında GKRY Meclisinin 1950 yılında Ada'nın Yunanistan'a bağlanması için düzenlenmiş olan referandumun okullarda anılmasına dair aldığı karar Kıbrıslı Türkler arasında büyük kaygı meydana getirdi. Müzakereler Rum Meclisinin bu kararı hükümetin yetkisine bırakan yeni bir yasayı kabul ettiği Nisan ayına kadar durdu. GKRY'nin Kıbrıslı Türklerin ve Türkiye'nin görüşlerini dikkate almadan Akdeniz'de doğalgaz arama faaliyetlerini sürdürmesi de karşılıklı güveni zedeleyici bir tutum oldu.

KKTC ve Türkiye'nin müzakerelerin uzamasına gösterdiği tepkiler sonucunda 2017 yılındaki toplantılarda meselenin kilit konularına ağırlık verildi. Bu durumda GKRY, Yunanistan'ın da aktif desteğiyle daha önceki esnek yaklaşımını tamamen terk ederek çözüm için garantilerin kaldırılmasını ve garantörlerin Ada'daki askerlerini tamamen çekecekleri bir tarih belirlenmesini kesin bir şart olarak dile getirdi. Türk tarafı ve Türkiye ise bu taleplere kategorik olarak karşı çıkmamakla birlikte Garanti Anlaşması'nın gözden geçirilmesi ve yabancı kuvvetlerin Ada'dan çekilmesinin Annan Planı'nda olduğu gibi kapsamlı çözüm sonrasına bırakılması görüşünü savundu. Bu görüş Türk tarafının öteden beri kırmızı çizgisi olduğundan Rumların garanti ve güvenliğe dair taleplerinin kabul edilmeyeceği, siyasi temsilciler tarafından onaylansa bile referandumda reddedileceği belliydi.

Rum tarafı bu talepleri birer ön şart şeklinde sunarak müzakereleri bile bile çıkmaza soktu. GKRY'nin bu kadar katı bir tutum takınması uluslararası toplumda hala tek devletli federal çözüm fikrinin baskın olmasının getirdiği güvenin bir sonucuydu. Müzakereler kesilse bile yakın bir gelecekte uluslararası toplumun iki tarafı yeniden masaya davet edeceğine inandıklarından bu tavır Rumlara bir şey kaybettirmeyecekti. Nitekim 7 Temmuz itibarıyla müzakere süreci bitmiş olmakla beraber uluslararası çevrelerde herhangi bir B

planı tartışılmamakta, aksine birleşik Kıbrıs için taraflar yeniden müzakereye teşvik edilmektedir.

FEDERAL ÇÖZÜMÜN ZORLUĞU

Birleşik Kıbrıs düşüncesinin zorluğunun belki de temel sebebi Ada toplumunun geçmişten bugüne taşınan ortak kültürel unsurları olmasına rağmen Kıbrıslı Rumlar ile Türkler arasında güçlü bir sosyal, ekonomik ve siyasi ortaklığın tarih boyunca ortaya çıkmamasıdır. Osmanlı döneminde Müslümanlar ve gayrimüslimler iç içe değil yan yana yaşadıklarından aralarında benzerliklerin yanında farklılıklar da varlığını sürdürdü. 19. yüzyıldan itibaren Osmanlı coğrafyasında kolektif kimliklerin belirleyici bir unsuru olarak öne çıkan milliyetçilik bu çeşitliliği daha da güçlendirdi. Yunanistan'ın bağımsızlığından itibaren Ada'da pan-Helenizm propagandasıyla Rum-Ortodoksluk bilinci aşılandı. Buna karşılık Kıbrıslı Türklerde de özellikle İngiliz himaye döneminden itibaren bir ulusal bilinç oluşmaya başladı. Birleşik Krallık 1950'lerde Ada'nın yönetimini devretmeye hazırlanırken her iki toplumda da milliyetçi gruplar kendi geleceklerinin planlarını yapıyorlardı. Neticede varılan uzlaşmanın kısa ömürlü olması şaşırtıcı değildir.

1960'ta Kıbrıs Cumhuriyeti'nin kurulmasından sonra da iki toplum bütünleşemedi. 1963 olayları, etnik çatışmalar, tecrit halindeki yaşam ve nihayet 1974'teki Yunan darbesi Türkleri Rumlardan daha da uzaklaştırdı. 1974 Barış Harekatı'ndan bu yana iki toplum tamamen ayrı yaşamaktadır. Aradan geçen zamanda birbirlerinin dilini bilenler yok denecek kadar azaldı. Bu dönemde Türkiye'den gelip yerleşenler de Ada'daki Türk ve Rum toplumları arasındaki sosyokültürel farklılığı iyice keskinleştirdi. Günümüzde iki topluluk arasında bir ortak Kıbrıslılık bilincinin var olduğuna dair elimizde güçlü işaretler bulunmamaktadır. Hatta Rumlar ve Türkler aralarında kırılgan bir uzlaşmanın gerçekleştiği 1960 yılına kıyasla birbirle-

rinden çok daha fazla uzaklaşmış durumdalar. Ada'daki bazı liberal ve sol grupların ortak benliği savunmalarına rağmen bunun vakiyadan ziyade bir temenni veya gelecek ideali olduğu söylenebilir.

Ekonomik yapı ve sistem bakımından da iki taraf arasında büyük farklılıklar bulunmaktadır. Güney ekonomi, ticaret ve finans bakımından dünyayla entegre durumdayken kuzeyde hem kamu hem de özel sektör ekonomik açıdan Türkiye'ye bağımlıdır. Müzakerelerde ekonomik entegrasyon başlığında kolay uzlaşılmasına rağmen toprak ve mülkiyet konularında, ekonomiyi doğrudan ilgilendiren bazı meseleler üzerinde iki taraf arasında anlaşma sağlanamadı. Örneğin el değiştirecek topraklarda mülkiyet rejiminin nasıl kurulacağı belirlenemedi. Kuzeyde Rumların, güneyde Türklerin mülk edinmelerine sınırlama getirilip getirilemeyeceği ve gayrimenkullerin 1974'ten önceki sahiplerine iadesi gibi konular da tartışmalı kaldı. Keza Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının birleşik Kıbrıs'ta Yunanistan vatandaşlarıyla eşit haklara sahip olup olmayacakları da bir başka tartışma konusu oldu. Bu ve benzeri hususlarda Rumların istekleri doğrultusunda düzenlemeler yapıldığı takdirde kuzeyin büyük bir ekonomik travma yaşaması ve sonunda Rumların ekonomik boyunduruğu altına girmesi muhtemeldir.

Çözümün barındırdığı siyasi riskler de Kıbrıslı Türkler için önemli bir endişe kaynağıdır. KKTC yalnızca Türkiye tarafından tanınsa da siyasi ve idari bakımdan işlerliği olan bir devlet durumundadır. Verimlilik, şeffaflık gibi alanlarda eksiklikler bulunmakla birlikte KKTC'de siyasi katılım ve demokratik meşruiyet konularında hiçbir sorun yaşanmamaktadır. Halbuki yıllarca süren müzakereler boyunca taraflar masada birçok ayrıntı üzerinde el sıkışmalarına rağmen federal düzende Türklerin eşit katılım ve temsiliyeti hakkında bir mutabakata varmayı başaramadılar. Örneğin teknik bir konu gibi görünse de Rumların ve Türklerin siyasi liderlerinin bütün vatandaşların oylarıyla

mı yoksa yalnızca kendi etnik unsurlarının oylarıyla mı seçileceği hususunda Rumlar birinci seçenekten yana durmaktadır. Bunun gerçekleşmesi durumunda azınlıktaki topluluğun siyasi liderinin çoğunlukta topluluğun tercihlerine göre belirleneceği açıktır. Türk tarafının önem verdiği bir başka konu olan dönüşümlü başkanlığa da sıcak bakmayan Rum tarafı bunun için birçok farklı alanda büyük tavizler talep etti. Bu örneklerde görüldüğü gibi güç paylaşımı, siyasi temsil ve idari yapıyla ilgili meselelerde bir uzlaşma ortaya çıkmadı ve neredeyse her mevzu bir başka konu başlığı için pazarlık unsuru olarak kullanıldı.

Kısacası Kıbrıslı Türkler ve Rumlar arasındaki toplumsal mesafe ile ekonomik yapılar ve siyasi önceliklerdeki farklılıklar iki tarafın tek devletli çözüm için bir orta nokta bulmasını zorlaştırmaktadır. Çözüm iki taraf için hala farklı anlamlar ifade etmektedir. Rumlar arasında üniter ve çoğunlukçu bir devlet yapısını arzulayanlar hala kuvvetlidir. Federal bir çözüm olacaksa kurucu/oluşturucu devletlerin yetkilerinin mümkün mertebe sınırlandırılmasını ve federal düzeyde daha fazla temsiliyet ve söz hakkına sahip olmayı istemektedirler. Türkler ise devlet düzeyindeki siyasi ve idari müesseselerde var olacakları, kurucu/oluşturucu birimlerinde bağımsız hareket edebilecekleri ve kendilerini idame ettirmeye yetecek sosyal ve ekonomik kaynakları ellerinde tutacakları bir federal çözüm arzulamaktadırlar.

GKRY 2004'ten itibaren Avrupa Birliği (AB) üyesi olmanın da avantajıyla Kıbrıslı Türklerin uluslararası izolasyonlardan yılarak daha da fazla taviz vermesini, aynı zamanda Ada'da kendi istediği yönetimin kurulabilmesi yönünde Türkiye üzerinde uluslararası baskı oluşmasını beklemektedir. Bu beklentiler gerçekleşinceye kadar çözümü geciktirmeyi hedefleyen Rum yönetimi buna bahane için de uluslararası alanda tanınmış ve AB üyesi bir ülkenin toprağında işgalci olarak Türk askerinin bulunduğu savını kullanmaktadır.

Çözumsuzlüğün maliyeti olarak Kıbrıslı Türkler üzerindeki uluslararası ambargolar devam etmekte, Türkiye'nin AB üyelik süreci ilerlememektedir. Yine de halihazırdaki durum Kıbrıslı Türklere veya Türkiye'ye tezlerini değiştirecek büyüklükte bir baskı meydana getirmemiştir. KKTC ve Türkiye'nin tezlerinde diğer başlıklar da önemli olmakla beraber garantiler ve güvenlik kilit konulardır. Ada'da Rumların yüzde 75'e varan çoğunluğu ve geçmişin acı tecrübeleri kâğıt üzerinde varılacak bir çözümün pratikte ne kadar adil ve sürdürülebilir olacağını Türkler için şüpheli kılmaktadır. Bu sebeple Kıbrıslı Türkler federal düzen kurulup yerleşmeden garantilerin kaldırılmasını ve Türkiye'nin kuvvetlerinin Ada'dan tamamen çekilmesini istememektedirler. AB'nin geleceği hakkındaki belirsizlikler, birliğin güvenlik konularındaki etkisizliği ve Türkiye'nin AB'ye üye olmayışı gibi faktörler hesaba katılırsa Rum tarafının garantör olarak AB'yi göstermesi Türkler için yeterli bir güvence sağlamamaktadır.

Türkiye'nin garanti ve güvenlikle ilgili tutumu yakın coğrafyasındaki dengelerin oldukça değişken ve kırılgan olduğu bir dönemde Doğu Akdeniz'deki stratejik avantajını kaybetmek istememesi olarak da okunabilir. Türkiye'nin bugün Kıbrıs'a Avrupa'da liberalleşme ve bütünleşme süreçlerinin en hızlı ilerlediği ve kendisinin de potansiyel bir AB üyesi olarak görüldüğü erken 2000'lere kıyasla daha realist bir perspektifle yaklaşması doğaldır. Dahası son zamanlarda Avrupalı siyasi çevrelerden Türkiye'nin AB üyelik perspektifine dair olumsuz açıklamalar gelmektedir. Türkiye için AB üyeliği uzun vadede dahi gerçekleşebilecek bir hedef olmaktan çıktığı takdirde Kıbrıs sorununun federal çözümü konusunda Türkiye'yi teşvik eden en önemli faktörlerden biri ortadan kalkmış olacaktır. Diğer bir deyişle bu ortamda Türkiye'nin Rumların da beklentilerine uygun bir çözüm formülünü kabul etmesi imkansız hale gelecektir.

BUNDAN SONRASI?

Kıbrıs'ta taraflar arasında bir "sıfır toplamli oyun" oynanmaktadır. Mevcut durum iki tarafı da şimdilik tatmin ederken çözüm arayışları muhatapların daha memnun olacağı yeni bir denge noktasını hedeflemektedir. Eldeki parametreler zemininde iki tarafın bir orta noktada uzlaşarak federal çözümü benimsemeleri fevkalade zor görünmektedir. Böyle bir çözüm ancak yeni parametrelerle oyun matrisi değiştiğinde mümkün olabilir. Örneğin;

(1) Çözüm durumunda iki tarafa da çok büyük bir getiri sağlayacak ve çözümsüzlük durumunda iki tarafın da yararlanamayacağı bir fırsatın doğması:

Bu durum örneğin Ada karasularında çok büyük ve istihsalı kolay bir doğalgaz kaynağının tespitiyle gerçekleşebilir. Böyle bir kaynağın bir anlaşma olmaksızın kullanılması ve pazarlanması büyük bir krize yol açacağından taraflar ekonomik getiriden mahrum kalmamak adına çözüme daha yakın hareket edebilirler.

(2) Çözumsuzlüğün en az bir tarafa tahammül edemeyeceği ve alternatif yöntemlerle gideremeyeceği bir yük getirmesi:

Böyle bir durum 2004 öncesinde KKTC ve Türkiye için geçerli olmuştur. Kıbrıslı Türkler çözümsüzlük halinde AB dışında kalacaklarını ve Ada'nın güneyiyle ekonomik makasın daha da açılacağını düşünmekteydiler. Türkiye de Kıbrıs sorunda çözüm olmaksızın AB'den müzakere tarihi alamayacağına ve en büyük dış politika hedefinin sekteye uğrayacağına inanmaktaydı. Bu şartlarda Türkiye Annan Planı'nı destekledi ve Kıbrıslı Türkler planı referandumda kabul etti. Daha sonra ise çözümsüzlüğün ne KKTC'ye ne de Türkiye'ye büyük bir yük getirdiği görüldü. KKTC, Türkiye'nin destekleriyle ekonomik büyümesini sınırlı da olsa sağlarken Rum ekonomisinin özellikle 2010-2014 arasında yaşadığı büyük çöküntüden de etkilenmedi.

Kısacası tarafların güç paylaşımı, garantiler ve güvenlik gibi konularda daha esnek hareket etmeleri sistem dışı bir gelişmeye bağlı görünmektedir. Bununla beraber iki toplum arasındaki geçmiş tecrübeler ve yukarıda bahsedilen farklılık ve uzaklıklar düşünüldüğünde sistem dışı bir faktörün sayesinde federal çözümde uzlaşılsa dahi bu birlikteliğin ne kadar sürdürebilir olacağı tartışmalıdır.

GKRY’de başkanlık seçimlerinin yapılacağı Şubat 2018’e değin Ada’daki iki taraf arasında bir üst düzey müzakerenin gerçekleşmesi beklenmemektedir. Yine de uluslararası toplumdan gelen sinyaller bu tarihten sonra taraflara masaya dönmeleri yönünde baskıların geleceğini düşündürmektedir. Muhatapların temel konulardaki pozisyonları sabit kaldığı sürece Ada’yı yeniden birleştirme çabalarının meyve vermeyeceği bir gerçektir. Kıbrıs’ta amaç kalıcı bir barış ve istikrar ise amiyane tabirle kabak tadı veren, inandırıcılığı da

kalmayan bu teranenin bitirilmesi, toprak ve mülkiyet konularında bir anlaşma yapıp iki devletli çözümün benimsenmesi en makul yoldur. Ne var ki uluslararası toplum için başından beri Ada’nın yeniden birleşmesi dışında bir çözümü kabul etmemektedir. Uluslararası siyasette birçok gerilim ve istikrarsızlığın yaşandığı günümüz şartlarında hem de Doğu Akdeniz gibi kritik bir coğrafyada uluslararası aktörlerin tercihlerini değiştirmeleri bir hayli zordur. Bu durumda ilgili bütün taraflar için “sub-optimal” seçenek olan statükonun devam edeceği anlaşılmaktadır. Oyunda dengenin bozulmasına sebep olacak bir dış kaynaklı durum ortaya çıkıncaya dek Kıbrıslı Türklerin kendi devletlerine sahip çıkmaları, KKTC’nin idari yapısı ve ekonomik durumunun güçlendirilmesi için daha fazla çalışmaları gerekmektedir. Bu esnada Türkiye’nin de Kıbrıslı Türkler üzerindeki izolasyonların kaldırılması konusunda daha aktif çaba göstermesi yerinde olacaktır.



SIYASET, EKONOMİ VE TOPLUM ARAŞTIRMALARI VAKFI
FOUNDATION FOR POLITICAL, ECONOMIC AND SOCIAL RESEARCH
مركز الدراسات السياسية والاقتصادية والاجتماعية

www.setav.org | info@setav.org | @setavakfi

SETA | Ankara

Nenehatun Cd. No: 66 GOP Çankaya
06700 Ankara TÜRKİYE
Tel: +90 312 551 21 00 | Faks: +90 312 551 21 90

SETA | İstanbul

Defterdar Mh. Savaklar Cd. Ayvansaray Kavşağı
No: 41-43 Eyüp İstanbul TÜRKİYE
Tel: +90 212 315 11 00 | Faks: +90 212 315 11 11

SETA | Washington D.C.

1025 Connecticut Avenue, N.W., Suite
1106 Washington D.C. 20036 USA
Tel: 202-223-9885 | Faks: 202-223-6099

SETA | Cairo

21 Fahmi Street Bab al Luq Abdeen
Flat No: 19 Cairo EGYPT
Tel: 00202 279 56866 | 00202 279 56985